

Deep Crises, Bright Spots

Door Jos Niesten

Dankzij de regen staan we aan het begin van een beloftevolle dag gezellig dicht bij elkaar. Onder de luifel van een marktkraampje. Ideeën uitwisselen en kennismaken met nieuwe gezichten. Het ENKA-terrein ademt voorbijgane glorierijke dagen van de Nederlandse industrie, de massaproductie van sponzen en zemen. Nog slechts enkele rudimenten van deze fabriekscultuur staan overeind. Maar wat hier tastbaar rondwaart is de kracht van innovatie. Nieuwe huizen verrijzen op het terrein en voegen zich in het beeld van het industriële vergezicht. Een 'bright spot' voor innovatie. Toen en nu. Toen vernieuwende massaproductie. Nu de kracht van sociale vernieuwing en het daarin verleggen van grenzen.

Dat is wat deze dag gaat uitstralen, met een regelmatig doorbrekende zon.

De aftrap van Batian Nieuwerth prikkelt: Pluk is bewustzijn in beweging! Ik blijf in gedachten mijmeren op deze woorden. Wat zijn we ons van de huidige tijdgeest bewust? Wat betekent dat voor ons handelen? Adam Kahane geeft een aanknopingspunt: we hebben nieuwe verhalen nodig om een nieuwe toekomst in te stappen, oude verhalen leiden tot bekende resultaten. Het vertellen van nieuwe verhalen

maakt ons bewust van een nieuwe toekomst. En stel geen voorwaarden vooraf. Vertrouwen vooraf in elkaar is geen eis om elkaar te ontmoeten. "Just show up and be willing to participate". Laat in de ontmoeting mensen hun verhaal vertellen, hun persoonlijke verhaal.

Jannie Nijlunsing, directeur zorgcentrum de Hoven in Noord Groningen, vertelt wat er gebeurt als je mensen hun persoonlijke verhaal laat vertellen en aandachtig naar deze verhalen luistert. De afgelopen drie jaar voerde zij elke maand vijf gesprekken met bewoners. Gesprekken van minstens een uur. Het bracht haar het inzicht dat het goed ging met deze mensen in hun thuissituatie, maar zodra zij in het centrum werden opgenomen, ging het niet of minder goed. Ze trok de conclusie dat de Hoven als organisatie de zorg verkeerd aanpakte. Als Jannie aan de slag gaat met alle stakeholders, leidt dat tot een nieuwe visie: "U kunt gewoon doorgaan met uw leven. Het gaat om uw leefplezier. En uw levensgeluk wordt gedwarsboomd door te veel regels. Dat willen we niet laten gebeuren".

Met steun van partijen en personen binnen en buiten de organisatie gaat zij experimenteren binnen enkele wooneenheden. Zij benadert nu

de zorg en het zorgcentrum als open systeem. Alle relevante stakeholders, binnen en buiten, worden betrokken. In het proces dat daar uit voortvloeit, blijkt dat veel regels ontstaan zijn om risico's af te dekken en om aanspraken te vermijden. Zo moet de oude man, die thuis als bloedverdunner af en toe een borreltje neemt en daar gelukkig van wordt, nu toch echt farmaceutische bloedverdunders gebruiken en zijn borreltje laten staan. En de man van tachtig die in zijn eigen huis zelf de dakgoten schoon maakte, mag dit in het zorgcentrum niet meer doen. Hij zou eens kunnen vallen. En wie valt er dan over het zorgcentrum heen?

Stap voor stap worden diverse regels afgeschaft. Zinnige regels blijven in tact. En het kwaliteitssysteem gaat aan de kant. Het gezonde verstand krijgt weer een plek.

Dit doet me denken aan een uitspraak van Paul Ferrini in zijn boek Liefhebben zonder Voorwaarden: "Wanneer je de liefde voorwaardt oplegt, ervaar je de voorwaarden, niet de liefde. Je komt in aanraking met de vorm, niet met de inhoud." Dit is wat Jannie en Adam mij vandaag met hun bijdragen laten zien.

Zij zijn niet de enige op dit Pluk Festival die bewust of onbewust inspirerende ideeën in het zelfde thema verpakken. Joost Beunderman en Arie Lengkeek projecteren bij het thema Civic Economy een uitspraak van Jeremy Rifkin: "Empathy is the invisible hand". Op een andere manier met elkaar vernieuwende initiatieven oppakken. Initiatieven die klein beginnen, voortkomen uit een behoefte, maar zonder noodzaak om op te schalen. Mensen gebruiken hun netwerk en gaan organiseren. Zo beginnen twee dames op een lege plek in de stad Todmorden tuinproducten te verbouwen. Het trekt mensen aan in de directe omgeving; die nemen het idee over en beginnen hun eigen producten te verbouwen. Steeds meer mensen sluiten aan waardoor een beweging Urban Gardening ontstaat. Inmiddels komen er vele toeristen op af (google incredible edible todmorden). Joost en Arie tonen nog meer voorbeelden van kleinschalige initiatieven met grote invloed op de lokale publieke ruimte. Anders denken, gewoon doen. De strekking die blijft hangen is dat het vooral gaat om op een andere manier met elkaar in gesprek te geraken, nieuwe perspectieven aannemen en voorbij de grenzen van de regelgeving oplossingen zoeken.

Uit al deze initiatieven blijkt dat we nieuwe modellen aan het uitvinden zijn en al veel in

spirerende verhalen vertellen over bestaande voorbeelden om de nieuwe werkelijkheid te duiden. Aan elkaar, over initiatiefnemers die volgers krijgen en die uitgroeien tot een beweging. Over een organische manier van zelforganisatie, inspelend op een sociale behoefte, waarin we onze 'buren' weer op een andere manier ontmoeten. Anders dan in de tijden van welvaart en grote groei waarin we de helpende hand in een anonieme markt zoeken.

Er gloort een nieuwe vorm van bewustzijn. Hoezo Deep Crises? Bright Spots! Met ruim baan voor een bewustzijn dat het stof van belemmerend denken wegpoetst. Zoals de ENKA zeem uit de reclame 'jaar, na jaar, na jaar, na jaar...' Een story die niet uitverteld raakt. En waar Pluk over blijft verhalen.

